



**YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN  
TULOKSIA  
2015**

# TAUSTATIETOJA TUTKIMUKSESTA

## Tutkimuksen tavoite:

- Kyselyn tavoitteena oli saada tietoja yrittäjien kokemista etiikkaan liittyvistä haasteista.
- Kyselyllä haluttiin saada tietoja, miten eettisenä yrittäjät pitävät omaa toimintaansa, miten tärkeänä eettisyyttä pidetään ylipäätään ja millaisissa tilanteissa yrittäjät ovat kokeneet etiikkansa olleen koetuksella.

## Etiikan määritelmä tässä tutkimuksessa:

Yrittäjän etiikalla tässä kyselyssä tarkoitamme kokonaisvaltaista ajattelutapaa - ajatuksia oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta - joiden arvojen ja periaatteiden pohjalta yrittäjä toimii.

# TAUSTATIETOJA TUTKIMUKSESTA

## Toteutus:

- Tutkimusaineisto kerättiin internetkyselynä lähettämällä kyselyn linkki sähköpostitse n. joka kymmenennelle Suomen Yrittäjien jäsenyritykselle .
- Tutkimuslomake piti sisällään 13 strukturoitua ja 3 avointa kysymystä. Kyselyyn vastasi 403 yrittäjää.
- Tutkimuksen toteutuksesta vastasi tutkijaryhmä, johon kuuluivat Juha Tall, Erkki Petäjä, Piia Tulisalo, Iina Åman, Ari Virkamäki, Marja Katajavirta ja Hannu Tuuri

# TAUSTATIETOJA VASTAAJISTA

<b>1. Sukupuoli</b>	<b>lkm</b>	<b>% vastaajista</b>
Nainen	165	41,5
Mies	233	58,5
Yhteensä	398	100,0
<b>2. Ikä</b>	<b>lkm</b>	<b>% vastaajista</b>
alle 35	18	4,5
35-55 vuotta	198	49,7
yli 55 vuotta	182	45,7
Yhteensä	398	100,0

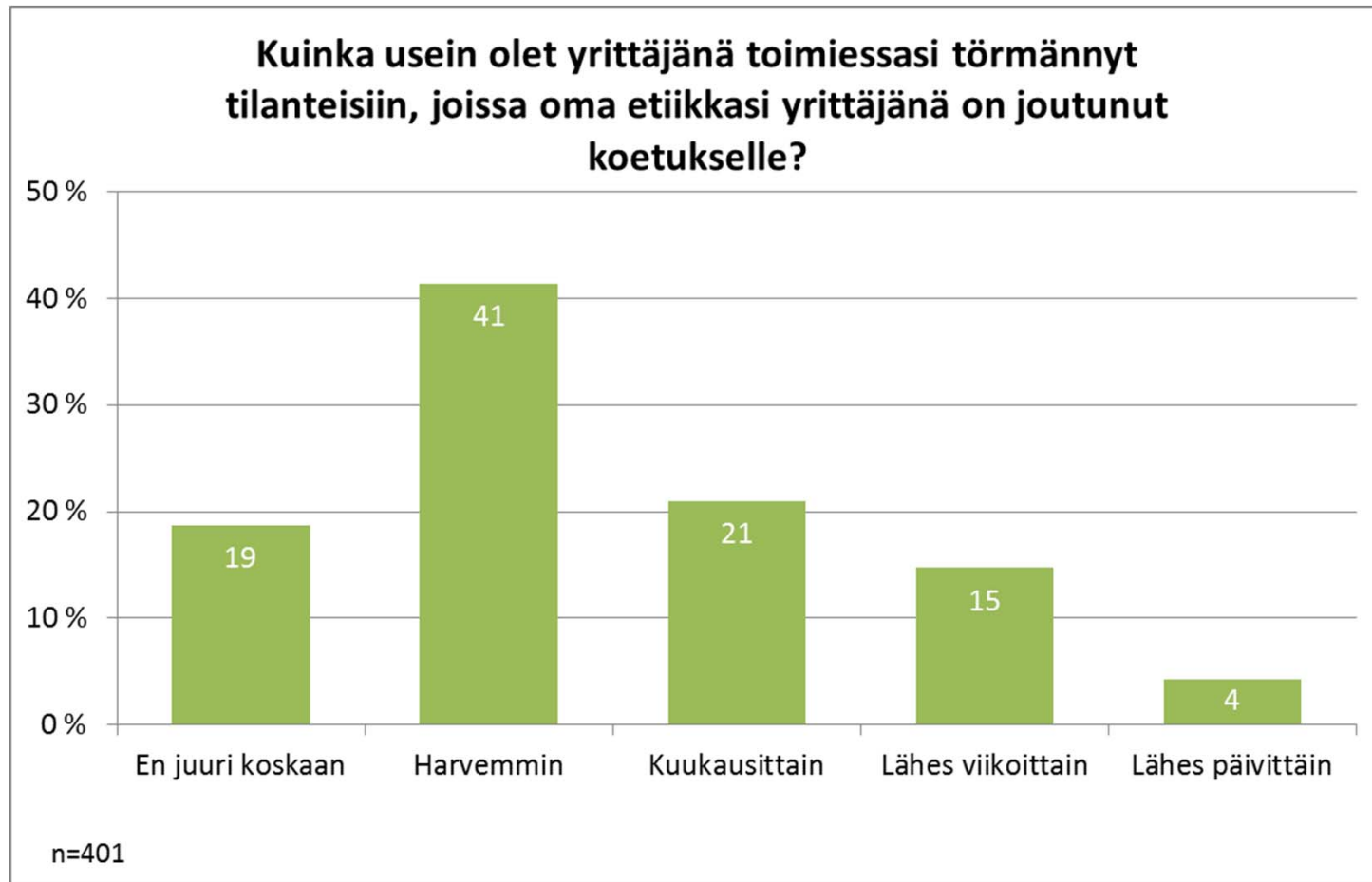
# TAUSTATIETOJA VASTAAJISTA

<b>3. Kuinka monta vuotta sinulla on kokemusta yrittäjänä toimimisesta?</b>	<b>lkm</b>	<b>% vastaajista</b>
alle 5 vuotta	43	11,0
5 - 9 vuotta	57	14,5
10-19 vuotta	113	28,8
20 vuotta tai yli	179	45,7
Yhteensä	392	100,0

<b>4. Yrityksen työntekijämäärä (yrittäjä itse mukaan lukien)</b>	<b>lkm</b>	<b>% vastaajista</b>
1 hlö	139	34,8
2 hlöä	63	15,8
3-5 hlöä	84	21,0
6-10 hlöä	43	10,8
yli 10 hlöä	71	17,8
Yhteensä	400	100,0

# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA



**Vastaajia pyydettiin kuvailemaan omin sanoin jokin tilanne, jossa etiikka yrittäjänä on ollut koetuksella.**

# Esimerkkejä tilanteista:

## Yrittäjän omaan toimintaan liittyen:

- *rehellisyys asiakkaalle parhaasta ratkaisusta*
- *asiakkaalle tehtävät ratkaisut/tiedot parhaasta toiminnasta/taloudellisista vaikutuksista lähtevät kuitenkin asiakkaan parhaasta, sen jatkuva arvioiminen*
- *vakava virhe oman yhtiön toiminnasta, jota asiakas tai kukaan muukaan ei voi huomata, ellemme kerro*

## Asiakkaan tai yhteistyökumppanin toimintaan liittyen:

- *halutaan halvemmalla ilman kuuttia tai vaihtoa oravan nahkaan*
- *asiakas haluaisi maksaa pimeästi ja ilman veroja*
- *tilaajan puolelta ehdotuksia henkilökohtaisen edun saamiseksi ehtona tilauksesta*



# Esimerkkejä tilanteista:

## Jatkuva kilpailutus yhteiskunnassa johtaa epäeettiseen toimintaan

- *vain raha ratkaisee, houkuttelee tekemään alihintaisia tarjouksia kilpailuissa*
- *pystyykö toteuttamaan kuitenkin sillä hinnalla*

## Kuititon kauppa ja vakuutuspetokset

- *ehdotetaan kuititonta kauppaa, jolloin hintaa pyritään saamaan alemmaksi*
- *ehdottelut vakuutusyhtiöiden piikkiin laittamisesta*

# Esimerkkejä tilanteista:

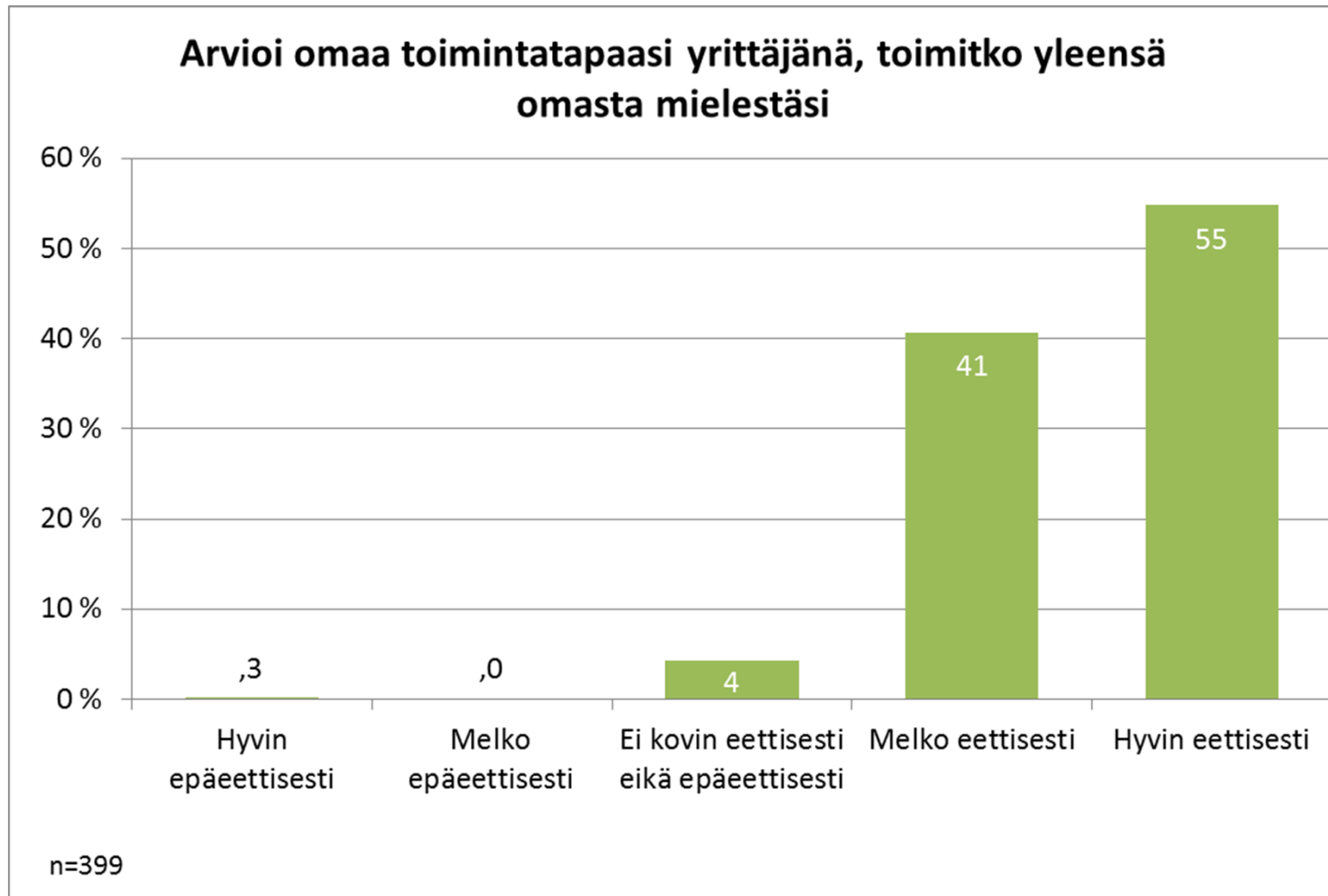
## Saman alan toimijoiden välinen toiminta

- *toisten mustamaalaus*
- *luottamuksen puute*

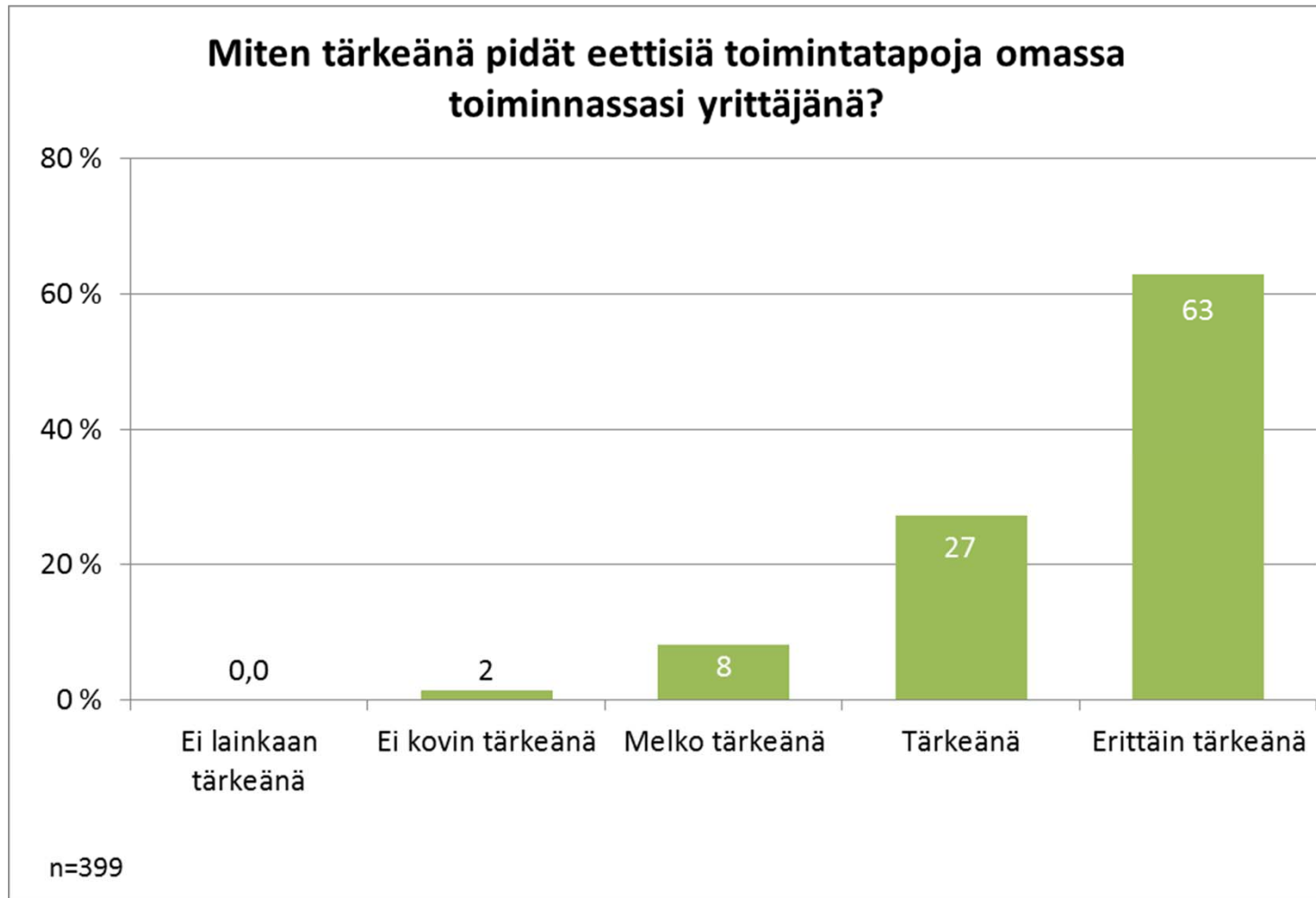
## Tuotteeseen tai palveluun liittyvät kysymykset

- *onko kotimainen vai ulkomainen tuote, ja miten tämä tuodaan tuotteessa esille*
- *sellaisen tuotteen myynti ja markkinointi, mihin ei itse usko*
- *joutuu heittämään hyvää tavaraa roskiin*
- *mainostaminen; missä ja miten voin tuoda yritystäni esiin*
- *asiakkaalle totuuden kertominen*

# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA

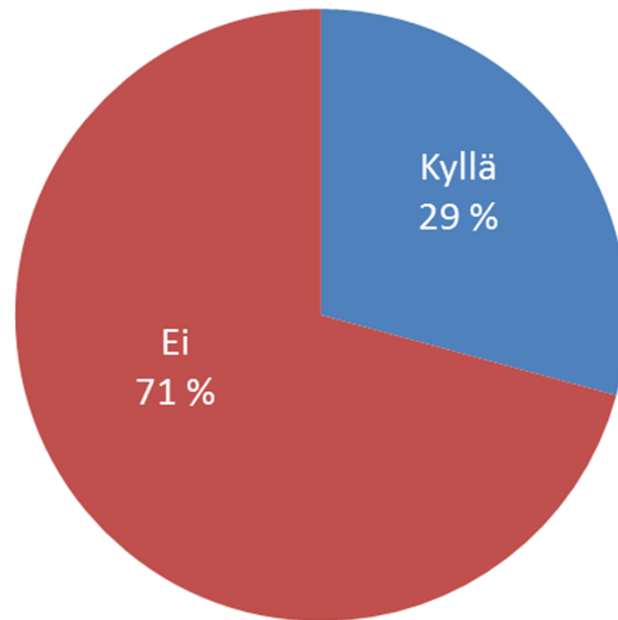


# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA



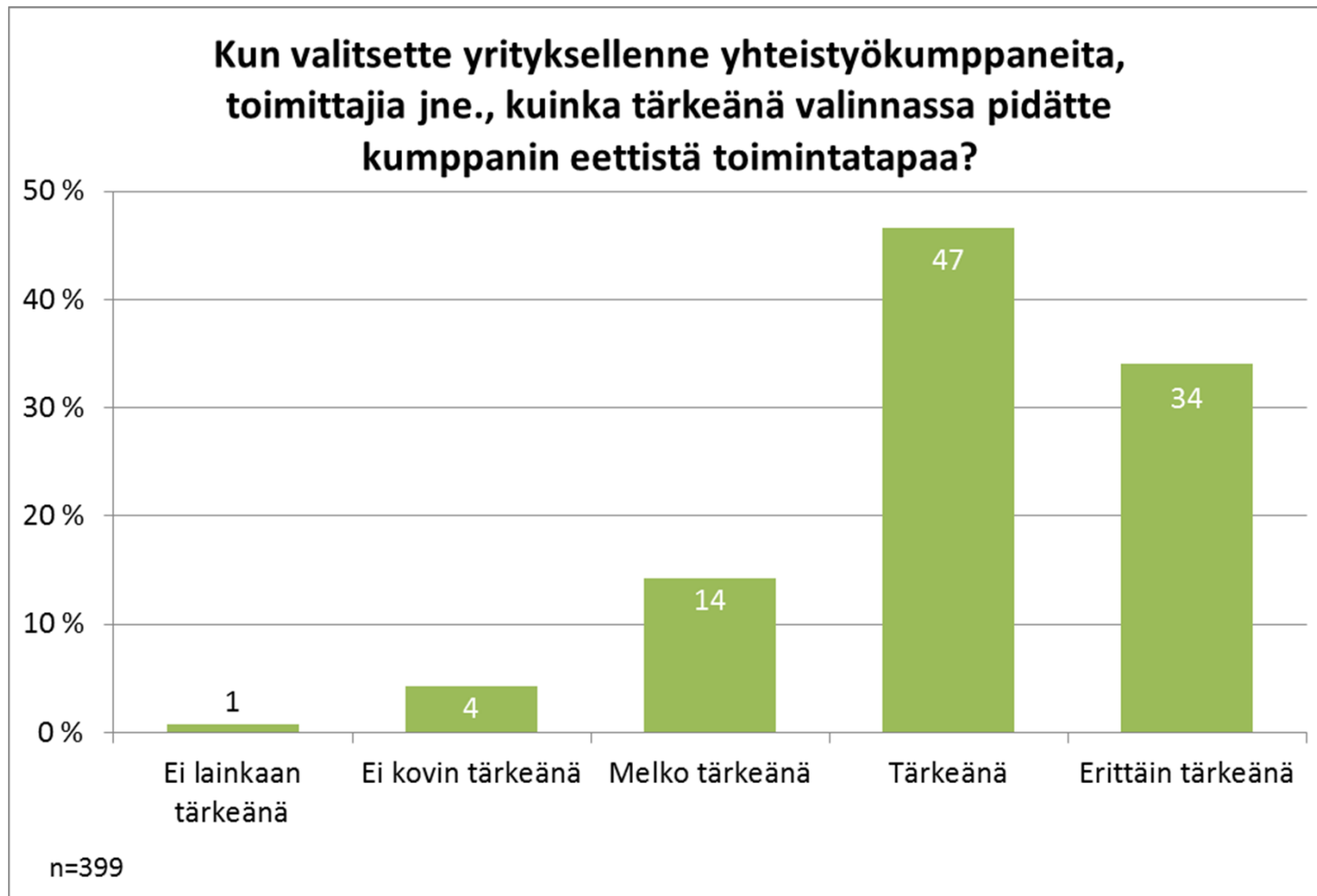
# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA

**Onko yrityksessänne määritelty ja kirjallisesti dokumentoitu arvopohja, johon toiminta perustuu?**

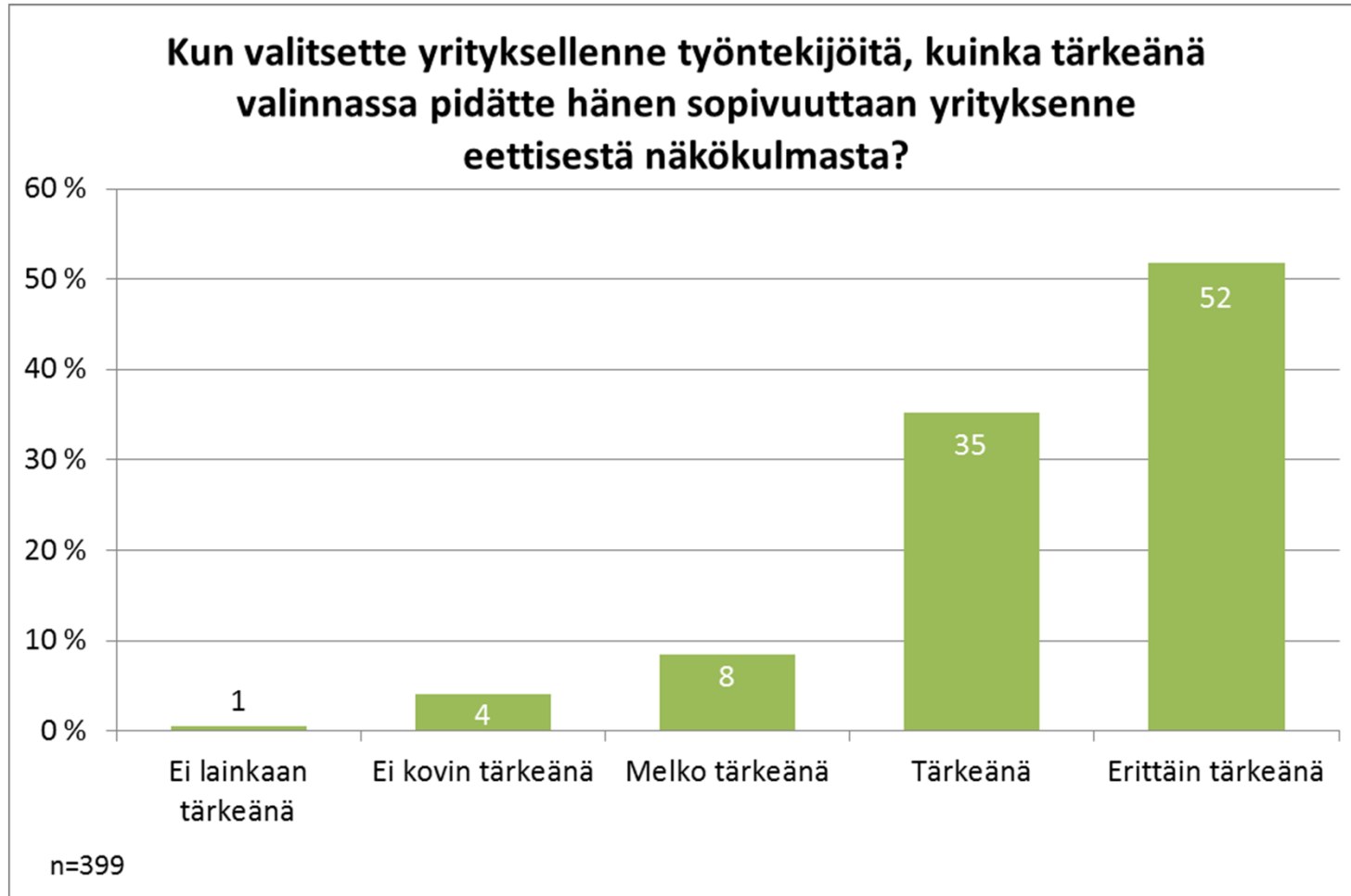


n=397

# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA



# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA



# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA





**Jos yrittäjä oli (oman yrityksensä etiikan mukaan ajateltuna) törmännyt toiminnassaan asiakkaan, liikekumppanin, tavaran tai palvelun toimittajan epäeettiseen toimintaan, vastaajaa pyydettiin omin sanoin kuvaamaan jokin tällainen toiminta.**

**Saatuja avoimia vastauksia on tarkasteltu kahdesta näkökulmasta:**

- Kuka on toiminut epäeettisesti?**
- Miten on toimittu epäeettisesti?**

# Kuka on toiminut epäeettisesti ja miten?

## Liikekumppani

- Aikaisempi liikekumppani/yhteistyökumppani piti sopimusten tärkeimpänä ominaisuutena sitä, ettei koskaan joudu itse vastuuseen mistään
- Ei haluta noudattaa lakia maksuissa ja työssä
- Laskutus ei vastaa sovittua
- Liikekumppaneiden selkään puukotukset ja jatkuva epäterve kilpailu
- Oleellisten tietojen salaaminen sopimuksemme vastaisesti
- Tuotteet eivät vastaa arvoltaan sitä mitä tilattu
- Vaativat meiltä eettistä toimintaa mutta eivät itseltään

## Asiakas

- Asiakas ei pyynnöistä huolimatta toimita riittävää materiaalia
- Asiakas on kysynyt voiko tutkimuksen tulokseen vaikuttaa
- Asiakas pyytää vääriä merkintöjä tai papereita
- Asiakas valehteli tuotteen saatuaan sen kunnosta
- Asiakkaan halu maksaa pimeästi
- Asiakkaan yksiselitteinen kehotus antaa viranomaiselle paikkansapitämätöntä tietoa

## Kilpailija

- Asiakkaalle luvataan enemmän kuin on tarkoituskaan pitää
- Kilpailijoiden arvosteleminen vailla perusteita
- Jätetään noudattamatta lakisääteisiä määräyksiä

## Viranomainen

- Valvonnan puute liikenteessä
- Suomen viranomaisten toiminta valvoessa meitä suomalaisia yli innokkaasti verrattuna esim. Viron kuljetusliikkeisiin täällä Suomessa
- Tällä hetkellä oman kuntamme päättäjien toiminta omalla osaamisalueellani on epäeettistä, koska he toimivat kunnan oman arvomaailman vastaisesti, mm. epärehellinen ja valheellinen kilpailuttaminen

## Henkilöstö

- Työntekijöiden rehellisyys ei ole nuorien keskuudessa sitä mitä aikaisemmin

## Muut

- Aikuinen tarjoaa omille alaikäisille lapsilleen alkoholipitoista juotavaa
- Ammattitaidottomuus yleistyy alalla, josta ehkä johtuu ”hällä väliä” ajattelu
- Epärehellisyys
- Huijaus
- Kaikki ei ota vastuuta tekemisistään
- Puhelinmarkkinoijat toimivat usein epäeettisesti
- Varastelu
- Verojen välttely
- Välinpitämättömyys

# Tapa miten on toimittu epäeettisesti?

## Katteettomat asiakaslupaukset

- tavara ei ole sitä, mitä luvattiin ja tilattiin (vialliset tavarat, vanhat tuotteet, tuotteen alkuperä)
- sovituista asioista luistetaan; sovitusta ei pidetä kiinni (tavarantoimitus, tehty työ, ohjeet ja määräykset)
- asiakkaat eri arvoisia
- ei toimita, kuten on sovittu
- työn jälki ei ole sitä, mitä sen pitäisi olla; lupauksista huolimatta ammattitaito ei riitä siihen, mitä tehdään (toteutus, suunnittelu)
- ongelmat reklamoinnissa
- aikataulut ei pidä, toimitusajat eivät pidä
- toimitaan toisin kuin (yrityksen) arvot määrittelevät

## Harhaanjohtava markkinointi

- asiakkaalle luvattu enemmän kuin annettu, toimitettu
- myydään asiakkaalle tarpeetonta mm. turhat järjestelmät, tutkimukset
- ei oteta huomioon, mitä asiakas todellisuudessa tarvitsee
- tuloksenteko menee asiakastarpeiden edelle
- puheet ja teot eivät vastaa toisiaan

## Laskutusepäselvyydet

- ylimääräiset laskutukset
- virheelliset matkakulut
- laatu ei vastaa hintaa
- sovitusta työstä ei makseta

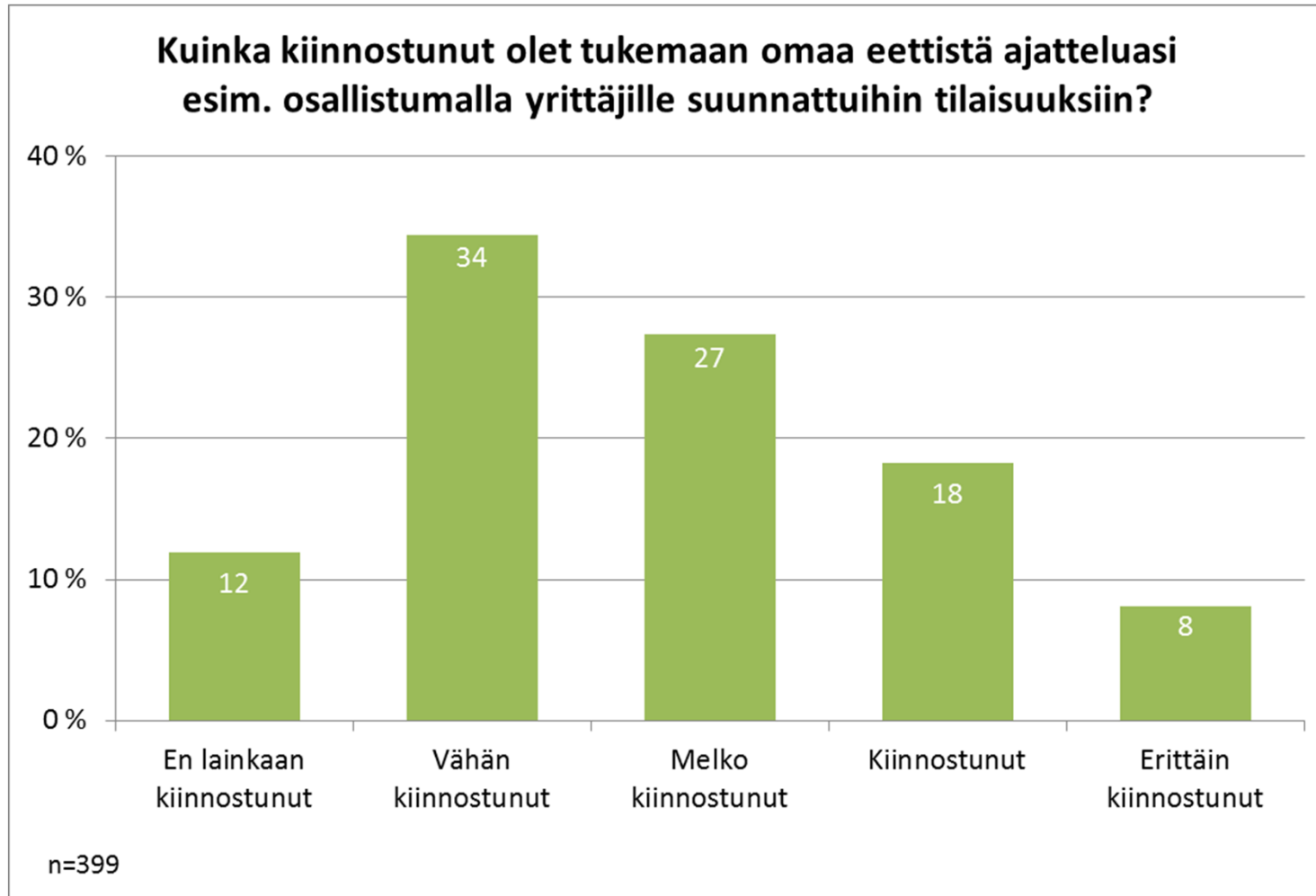
## Epäasiallinen, epärehellinen ja vastuuton käyttäytyminen

- epärehellisyys (esim. asiakas pyytää toimimaan lainvastaisesti)
- ”välistä vetäminen”
- oman virheen peittely, selittely, toisen syyksi laittaminen
- huijaaminen esim. tekaistu tarjouspyyntö
- epäeettinen toiminta esim. terapiatyössä/ suhteessa omaan perheeseen
- toisen (yrityksen) hyödyntäminen => oman edun tavoittelu, markkinointihyöty tmv., taloudellisen hyödyn saaminen kolmannen osapuolen avulla (tiettyjen toimittajien suosiminen)
- välinpitämättömyys
- selkään puukotus
- epäterve kilpailu; hintojen polkeminen, epärehellinen ja valheellinen kilpailuttaminen
- ostetaan, vaikka yritys on velkasaneerausessa
- varastelu, lahjonta
- työntekijöiden epäkunnioitus

## Toimiminen vastoin viranomais määräyksiä ja lakia

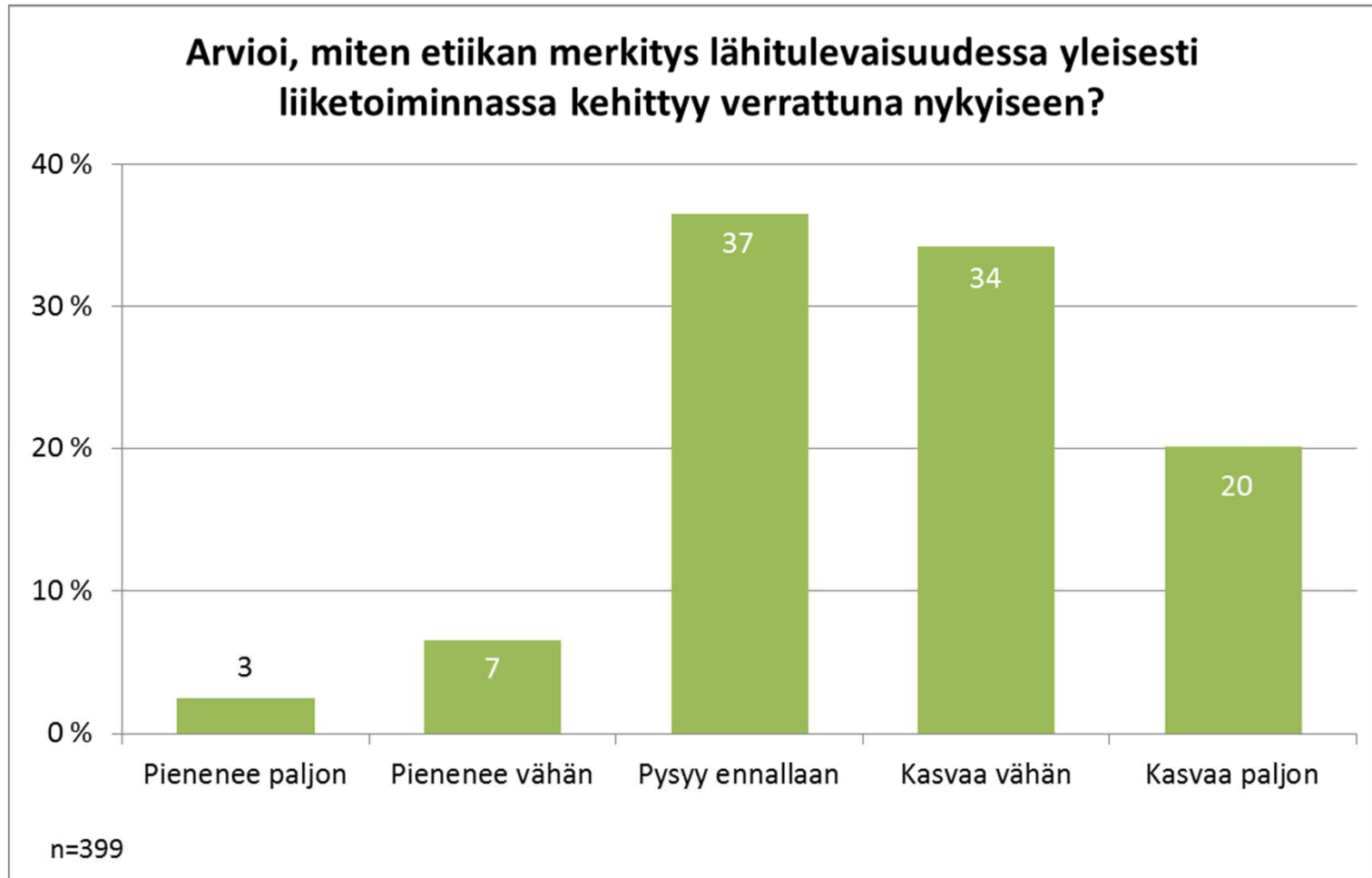
- veronkierto mm. ulkomaisten yritysten käyttö (alviton)
- maksaminen ilman kuittia, tarjotaan halvalla ilman kuittia
- varastetun tavaran jälleenmyynti
- pimeät palkat
- verojen välttely
- kulujen vääristely
- yrityksen ja omien rahojen sekoittuminen
- alipalkkaus
- ylipäättään harmaa talous
- ei noudateta lakia, huolehdi turvallisuusasioista
- luonnon saastuttaminen tarkoituksella
- valvonnan puute liikenteessä; valvonta on epätasaista

# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA





# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA



# Yrittäjiä pyydettiin omin sanoin arvioimaan ja kuvailemaan, miten etiikan merkityksen muutos tulevaisuudessa tulee näkymään?

Vastaajat, joiden mielestä etiikan merkitys pienenee

## – Miten näkyy? TOP3

- 1) Oman edun tavoittelu, ahneus ja rahan valta kasvavat
- 2) Vastuuntunnottomuus ja epäluottamus lisääntyvät
- 3) Yhteiskunnan merkkihenkilöt vaikuttavat omilla epäeettisillä toimillaan

# Vastaajat, joiden mielestä merkitys kasvaa

## – Miten näkyy? TOP3

### 1) Asiakkaat ja yhteistyökumppanit vaativat eettistä toimintaa

- Asiakkaiden vaatimukset ja odotukset ohjaavat
- Kuluttajat vaativat tekoja ja näyttöjä eettisestä toiminnasta
- Asiakkaat entistä valveutuneempia
- Arvostukset nousevat hinnan edelle valinnoissa
- Yritykset vaativat kumppaneiltaan eettistä toimintatapaa, koko arvoketjua tarkastellaan
- Luotettavuus ja luottamus korostuvat yhteistyösuhteissa

### 2) Eettisesti toimivat menestyvät

- Yrityksen arvot ja periaatteet vaikuttavat yrityksen menestykseen
- Etiikasta tulee kilpailuetu

### 3) Avoimuus ja läpinäkyvyys lisääntyvät

- Media ja some paljastaa epäkohdat
- Huijauksista jää entistä helpommin kiinni, huono maine leviää nopeasti
- Etiikasta viestitään

# YRITTÄJIEN ETIIKKA -KYSELYN TULOKSIA



**Odottavissa siis mielenkiintoisia yrittäjien tarinoita...**